

op naar een professioneel aanbod
voor de peuters van het AZC

't Zonnetje in huis

PWHeerlen
stichting voor peuterspeelzaalwerk
en voorschoolse educatie

‘Het belang van de peuter voorop’

Voor u ligt ‘het Zonnetje in huis’, een informatieboekje over de aanwezigheid van peuterspeelzaal ‘t Zonnetje in het AZC Heerlen. Een pilot voor twee jaar van de gemeente Heerlen en Peuterspeelzaalwerk Heerlen.

‘t Zonnetje is de plek waar de allerjongste bewoners van het asielzoekerscentrum terecht kunnen. Waar ze professioneel begeleid worden, maar waar naast professionele krachten ook vrijwilligers de peuters structuur, veiligheid en speel- en leerplezier bieden.

Omdat er door de snelle doorstroom en het korte verblijf (44 peuters gemeten vanaf oktober 2015 tot januari 2017, met een verblijf van een paar weken tot twee jaar) van de kinderen niet voldoende concrete cijfers zijn en de meerwaarde van een project als dit ook niet altijd in cijfers is uit te drukken, hebben we dit boekje voor u samengesteld. Betrokkenen vertellen over hun ervaringen met peuterspeelzaal ‘t Zonnetje en tonen middels de interviews het belang van de peuterspeelzaal in het AZC Heerlen. Ook geven de artikelen een idee van de werkwijze en de betrokkenheid van onder andere ouders, leidsters en vrijwilligsters bij peuterspeelzaal ‘t Zonnetje. Als er na het lezen van de artikelen nog vragen zijn, willen wij die graag beantwoorden. Want het belang van de peuters staat bij PWH voorop. En als het starten van een peuterspeelzaal in een AZC daartoe bijdraagt, helpen wij u graag op weg.

Bestuurder-manager Ingrid van den Bunder
Peuterspeelzaalwerk Heerlen

Voor meer informatie of een afspraak mailen met info@peuterspeelzaalwerk.nl.

Kinderen van over de hele wereld vinden hier hun plek

Toen ik in 2015 met een enorme houten sleutel de deur van 't Zonnetje officieel mocht openen, was dat voor veel mensen en mensjes een bijzondere dag. Ik herinner me nog hoe kleine Lesley en Mohammed onder de indruk waren van hun eerste dag in de grote peuterspeelzaal. Want hoe mooi het er ook allemaal uitziet en hoe leuk het speelgoed ook is, zo'n eerste dag blijft ongelofelijk spannend.

Ook voor de leidsters was het natuurlijk even wennen. De nieuwe peuterspeelzaal lag niet middenin een buurt, zoals andere zalen, maar achter het grote gebouw van het AZC. Toch even anders.

En hoewel het voor een wethouder ook een spannende dag is als hij een peuterspeelzaal mag openen, viel mij vooral iets anders op. 't Zonnetje bleek een plek waar volop gespeeld wordt en waar al spelend ook heel veel geleerd wordt. Peuters leren hoe je vriendjes wordt, hoe je met blokken speelt en oefenen tegelijkertijd voortdurend met de Nederlandse taal. Maar 't Zonnetje bleek vooral plek als alle andere peuterspeelzalen in Heerlen.

Waren Lesley en Mohammed nou meer onder de indruk van hun eerste dag dan – zeg – Sem en Julia in een andere peuterspeelzaal op hetzelfde moment? Was het voor de leidsters nou meer wennen dan wanneer ze de eerste keer de deur van een andere zaal opendoen?

Kinderen van over de hele wereld vinden hun plekje in deze peuterspeelzaal. Dat is natuurlijk best bijzonder. Maar als je samen met de blokken speelt maakt het niet uit waar je wieg heeft gestaan. En dáár kunnen we allemaal nog wat van leren!

Wethouder Jordy Clemens

‘Er zijn alleen maar winnaars!’

Het idee om een peuterspeelzaal in het AZC Heerlen (asielzoekerscentrum Heerlen) op te starten was er altijd al, weet Diana Wassen, programmabegeleider Centraal Orgaan opvang Asielzoekers en initiatiefneemster van een peutergroep in het AZC. De eerste poging, een groep peuters begeleid door ouders en vrijwilligers, bloedde dood. “Anderhalf jaar later hielden we een enquête en op dat moment was er geen behoefte aan een peutergroep. Weer anderhalf jaar later was die behoefte er wél.”

Diana nam het initiatief en er ging een peutergroep van start. Contacten met Peuterspeelzaalwerk Heerlen (PWH) waren er al. PWH doneerde materialen en stelde korte tijd een leidster beschikbaar om vrijwilligers in te werken. Vanaf het schooljaar 2015-2016 valt peuterspeelzaal 't Zonnetje onder PWH en is er subsidie van de gemeente Heerlen. “Inmiddels is de opkomst hoog, maximaal 12 peuters per groep. En er staan weer nieuwe peuters op onze aankomstlijst. Als dit zo door gaat, hebben we binnenkort een wachtlijst”, weet Diana.

Hoewel de peuterspeelzaal nu haar verantwoording niet meer is, loopt Diana er nog bijna wekelijks even binnen. “Ik verbaas me iedere keer weer hoe snel de peuters zich op hun gemak voelen en hoe snel ze zich verstaanbaar kunnen maken in het Nederlands en de taal oppikken. Laatst kwam er een moeder vragen of ze boekjes mocht lenen. Haar zoontje spreekt al goed Nederlands en samen met haar peuter wil ook zij het Nederlands beter onder de knie krijgen. Want dat is toch het hoofddoel van de peuterspeelzaal, om de kinderen spelenderwijs Nederlands te leren, zodat ze in ieder geval op de basisschool van start gaan zonder taal- en ontwikkelingsachterstand. Daarnaast hebben de ouders even de handen vrij om zelf Nederlandse les te volgen of om tot rust te komen. Kortom, de peuterspeelzaalochtend of middag biedt de kinderen structuur, ze kunnen er hun energie kwijt, leren er Nederlands en wij signaleren sneller eventuele problemen met een kind of binnen een gezin.

Die problemen worden samen met de ouders en instanties als bijvoorbeeld Jeugdgezondheidszorg en de medische dienst AZC besproken.”

*“Als ik na een bezoek aan
de peuterspeelzaal weer naar
buiten loop, is dat altijd
met een grote glimlach
om mijn mond”*

Of er ook minpunten zijn? Diana denkt even na, maar schudt dan haar hoofd. “Ik zie geen nadelen. Als ik na een bezoek aan de peuterspeelzaal weer naar buiten loop, is dat altijd met een grote glimlach om mijn mond. In dit geval zijn er alleen maar winnaars. Iedereen wordt beter van de peuterspeelzaal in het AZC. Met op de eerste plaats de peuters, op de voet gevolgd door de ouders en niet te vergeten de gemeente die uiteindelijk nieuwe burgers mag verwelkomen zonder taalachterstand.”

Vrijwilligsters met een missie

De peuters van peuterspeelzaal 't Zonnetje hebben een speciaal plekje in het hart van de vrijwilligers Gerda Goerke (61) en Eveline Willems (60). "We hebben heel duidelijk het gevoel iets voor de peuters hier te kunnen betekenen."

Beide dames wilden vrijwilligerswerk doen en meldden zich aan bij de peuterspeelzaal in het Heerlense Asielzoekerscentrum. "Ik zocht op internet naar geschikt vrijwilligerswerk en kwam bij 't Zonnetje terecht", vertelt Eveline, "in het verleden heb ik al vrijwilligerswerk gedaan in een basisschool als voorlees- en overblijfmoeder en als brigadier."

Gerda is nog steeds vrijwilliger in een basisschool. "Daarnaast was ik verschillende jaren gastouder en leidster bij de scouting. Drie jaar geleden bezocht ik de open dag van het AZC en was erg onder de indruk van de sfeer. Ik vroeg aan Diana Wassen van het COA of er vrijwilligerswerk voor me was in het AZC en nadat ik aangaf dat ik het leuk vind om met kinderen om te gaan, vertelde ze dat er een peuterspeelzaal is in het AZC. Zo ben ik bij 't Zonnetje terecht gekomen"

Kinderen zijn overal hetzelfde, weten Eveline en Gerda. "Maar hier hebben we het idee dat we met een knuffel en aandacht meer kunnen doen dan ergens anders. En wat een overwinning is het dan, als peuters uit zichzelf een knuffel teruggeven."

"Je kunt iets betekenen alleen al door er voor ze te zijn", vult Gerda aan. "We helpen de peuters en ook hun ouders op weg door ze vooral aandacht en structuur te bieden. Het kost ouders soms moeite hun kind achter te laten bij ons, ze hebben vaak al heel veel meegemaakt en zijn elkaar in die moeilijke momenten geen minuut uit het oog verloren. En hier laten ze hun kind ineens bij vreemden achter. Aan ons de taak om ouders en kinderen een veilig gevoel te geven."

Terwijl in het lokaal het gesprek aan de gang is, wordt er op het raam geklopt. Een peuter drukt zijn neus tegen de ruit. Eveline zwaait, het is haar vrije morgen en de jongeman heeft haar gespot terwijl ze naar de peuterspeelzaal liep. Hij komt haar even begroeten. "Geweldig toch", lacht Eveline. Haar ogen glinsteren. De emotie neemt even de overhand als ze vertelt over peuter Suliman, die onlangs is verhuisd. "Ik dacht dat hij na de herfstvakantie nog een dag hier zou zijn, maar dat was niet zo. Dus ik heb niet echt afscheid van hem kunnen nemen, heb hem niet nog even ter afscheid geknuffeld en dat vind ik heel erg."

Beide vrijwilligsters denken nog regelmatig aan de peuters die ze korte of langere tijd in de peuterspeelzaal hebben gehad. "We vragen ons af waar ze wonen en hoe het met ze gaat", weet Eveline. "De meeste peuters gaan verder weg wonen, maar één jongetje zit nu in mijn overblijfgroep van de basisschool", vertelt Gerda, "mooi om hem zo te kunnen blijven volgen."

Of ze hun werk mee naar huis nemen? "Ja", zegt Eveline heel beslist, "ik ben er nog lang mee bezig als er die dag iets in de peuterspeelzaal is gebeurd. Ik praat er over, maar denk er ook nog lang over na." Ook Gerda neemt de gebeurtenissen van de dag door met haar man. "Het is wel goed om alles wat we meemaken met iemand te kunnen delen."

Ook al nemen de emoties soms de overhand of volgt er een slapeloze nacht na een dag werken, beide vrijwilligsters denken nog lang niet aan stoppen. "Dit werk geeft heel veel voldoening. Wij kunnen iets voor de peuters van 't Zonnetje betekenen en wij leren weer veel van hen."

NB: Na het interview met de beide vrijwilligsters is Suliman toch nog samen met zijn mama op bezoek geweest en heeft iedereen afscheid van hen kunnen nemen.

Gewoon stárten met een peuterspeelzaal in het AZC

“Na een intensieve lobby van PWH bij de gemeente Heerlen is eind 2015 besloten dat er een professioneel aanbod moest komen voor de peuters van het AZC,” legt Ingrid van den Bunder, manager-bestuurder Peuterspeelzaalwerk Heerlen (PWH) uit. Peuterspeelzaal 't Zonnetje is sinds het schooljaar 2015-2016 officieel onderdeel van PWH.

“We zijn om tafel gaan zitten met 't COA en de gemeente Heerlen over medewerking en een tegemoetkoming in de kosten. COA was bereid om voor de huisvesting op het terrein van het AZC te zorgen en een deel van de kosten voor activiteiten voor haar rekening te nemen. Ingrid van den Bunder wist de wethouder ervan te overtuigen dat een peuterspeelzaal goed is voor de integratie van zowel kinderen als ouders. En dat dat een beter kans geeft op een plek in een andere gemeente. Dat gaf het laatste zetje. Mede daardoor was de gemeente bereid subsidie ter beschikking te stellen om de locatie te realiseren.” PWH is er een VVE-groep gestart.

“Materiaal en inventaris zijn deels uit eigen middelen aangeschaft en deels bij andere speelzalen verzameld, zodat er geen tijd verloren ging en er (na inspectie van het lokaal door de GGD) zo snel mogelijk gestart kon worden. Op de eerste plaats zorgt dat voor verbondenheid en betrokkenheid. Op de tweede plaats zie je als je een tijdje draait pas goed waar nog behoefte aan is. Denk bijvoorbeeld aan boeken, muziekinstrumenten of misschien heel ander materialen, waar je eerder niet aan dacht.”

Als er een nieuw gezin in het AZC komt wonen, gaat één van de leidsters op huisbezoek. Aan de hand van foto's legt zij uit hoe een dag in de peuterspeelzaal eruit ziet. De meeste peuters worden daarna naar de peuterspeelzaal gebracht. In peuterspeelzaal 't Zonnetje werken op dit moment (schooljaar 2016 - 2017) twee VVE-geschoolde beroepskrachten en twee vaste vrijwilligsters. PWH werft en selecteert leidsters op inlevingsvermogen en een onbevooroordeelde houding. Vanwege de complexiteit van deze doelgroep zitten er in de groep maximaal 12 peuters.

“We hebben in een korte tijd veel voor elkaar gekregen,” weet Ingrid van den Bunder, “je kunt aan het begin van zo'n project niet alles overzien en je loopt tegen veel praktische zaken aan. Maar als er een goede verstandhouding en communicatie is met de gemeente en het COA is er heel veel mogelijk! We zijn nu zo goed op weg, dat het jammer zou zijn als deze pilot na deze twee jaar ophoudt.”

*“We hebben in een korte tijd
veel voor elkaar gekregen”*

Er is regelmatig landelijke interesse; diverse gemeentes, zoals Almelo en Groningen kwamen kijken en stelden vragen over de aanpak. Onderzoeks- en adviesbureau in de educatieve sector Sardes en Sociaal Werk Nederland, de brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening/Sociaal Werk publiceerden artikelen over de peuterspeelzaal in het AZC Heerlen. Maar het allerbelangrijkste is het resultaat van het project, zoals een betere doorstroom naar de basisschool. Als een gezin een woning krijgt toegewezen in Heerlen, stromen de peuters automatisch door naar een peuterspeelzaal van PWH in een andere wijk.”

“De peuterspeelzaal is goed voor de integratie van zowel kinderen als ouders. Zo mooi om te zien dat de peuters, vaak in één week al, met sprongen vooruit gaan”

Ook zijn er contacten met de Heerlense taalschool de WereldDelen, een school voor kinderen uit het AZC Heerlen. Ingrid van den Bunder: “Christien Jacobs is leerkracht aan de taalschool en geeft aan dat ze afgelopen jaar af en toe kleuters in de groep krijgt die de peuterspeelzaal hebben bezocht. Ze merkt het meteen wanneer kleuters al ervaring hebben met spelen in een groep. Die kinderen zijn volgens Christien al snel gewend en maken zich de routines in de groep snel eigen, waardoor zich ze veilig voelen en tot spel komen. Ook pikken ze de Nederlandse woorden sneller op, omdat ze al gewend zijn aan het klanksysteem.”

Ingrid van den Bunder is nog steeds erg enthousiast over peuterspeelzaal ‘t Zonnetje in het AZC Heerlen. “De peuterspeelzaal is goed voor de integratie van zowel kinderen als ouders. Zo mooi om te zien dat de peuters, vaak in één week al, met sprongen vooruit gaan. De kinderen vinden snel hun draai, ondanks de taalbarrière en de vele verschillende achtergronden, voornamelijk Syrië, Irak, Afghanistan, Eritrea en Ethiopië. Ze worden ondergedompeld in de Nederlandse taal. Al met al een project om mee door te gaan, omdat het op allerlei fronten zijn vruchten afwerpt!”

‘Het is de kwaliteit die telt!’

Vanaf het begin maakte Leon Giezenaar, locatiemanager van het Asielzoekerscentrum (AZC) Heerlen de start van peuterspeelzaal ‘t Zonnetje mee. Allereerst met vrijwilligers, later met een stagiaire van Arcus College (nu vaste leidster) Michel Dibbets en nu als locatie van Peuterspeelzaalwerk Heerlen (PWH). “De behoefte was er altijd al, maar nu zien we dat het ook goed geregeld is. Van de 60 tot 70 AZC’s die Nederland kent, was Heerlen één van de eersten met een eigen peuterspeelzaal. Ik ben enorm blij met deze pilot.”

Hoewel de peuterspeelzaal onderdeel is van de portefeuille van Diana Wassen, programmabegeleider Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en initiatiefneemster van een peutergroep in het AZC, is ook Giezenaar nauw betrokken bij het wel en wee van ‘t Zonnetje. “Allereerst zie en hoor ik het,” wijst hij lachend achter zich, waar het raam van zijn kantoor uitzicht biedt op het speelplein en de peuterspeelzaal. “Daarnaast faciliteert het COA het gebouw. Of het vervoer als er bijvoorbeeld uitstapjes worden gemaakt.

Met de opening van het AZC is er ook altijd vraag geweest naar opvang voor de allerkleinsten. In eerste instanties gebeurde dat door vrijwilligers. Vanaf het moment dat het Arcus College ons benaderde met de vraag of ze een stagiaire konden plaatsen, is de vrijwillige opvang snel overgegaan in een peuterspeelzaal als onderdeel van het Peuterspeelzaalwerk Heerlen. Op dit moment werken er twee vaste leidsters en twee vaste vrijwilligers. Dat biedt meer structuur en vastigheid dan de vele vrijwilligers waarmee voorheen werd gewerkt en dat komt de rust en routine in de groep alleen maar ten goede.”

Spelenderwijs krijgen de peuters structuur aangereikt en leren ze de Nederlandse taal, weet Giezenaar. “Dat vergemakkelijkt de doorstroom naar het reguliere onderwijs. De basisscholen hebben daar alleen maar profijt van. Daarnaast kunnen we de ouders in de tijd dat de peuters de peuterspeelzaal bezoeken even wat zorg wegnemen en andere activiteiten aanbieden als bijvoorbeeld Nederlandse les.

“Spelenderwijs krijgen de peuters structuur aangereikt en leren ze de Nederlandse taal. Dat vergemakkelijkt de doorstroom naar het reguliere onderwijs”

Maar het is ook mooi om te zien dat de ouders erg betrokken zijn bij dat wat er in de zaal gebeurt.”

Leon Giezenaar hoopt in de toekomst verder te kunnen gaan met de peuterspeelzaal. “Het COA wil heel graag haar steentje daaraan blijven bijdragen. De samenwerking met Peuterspeelzaalwerk Heerlen is open, de betrokkenheid van de desbetreffende bestuurder-manager enorm. Een goed voorbeeld van een goede samenwerking, hoe het kan en moet zijn. Over het aantal peuters moeten we reëel blijven. Hoe groot de groep is, hangt er natuurlijk vanaf of hoeveel peuters er in het AZC zijn en of ouders hun peuter naar de peuterspeelzaal willen brengen, of ze hun kind los willen of kunnen laten. De achtergronden van de gezinnen spelen hierin een grote rol. Daarom is het in ‘t Zonnetje niet de kwantiteit, maar vooral de kwaliteit die telt. De kinderen pikken er gegarandeerd iets van mee en dat werkt alleen maar positief door in de toekomst.”

‘Ik leer Nederlands via mijn zoontje’

Suliman (3) kwam in januari 2016 voor het eerst naar peuterspeelzaal ‘t Zonnetje in het Heerlense AZC (Asielzoekerscentrum Heerlen). “Ik vond het in het begin moeilijk om hem los te laten”, weet zijn moeder Mawahib Tagod, “we hadden tot dan toe alles samen gedaan. Hij was altijd bij mij. Maar kijk eens wat Suliman hier allemaal heeft geleerd. En ik leer nu het Nederlands van hém!”

Mawahib Tagod kwam in 2015 vanuit Darfur (Sudan) naar Nederland. Het gezin verbleef in AZC’s in Ter Apel, Katwijk, Wageningen en Arnhem voordat ze naar Heerlen kwamen. Onlangs kreeg het gezin de verblijfsstatus en zullen moeder, twee dochters en Suliman verhuizen naar Breda, waar ze een eengezinswoning kregen toegewezen. “In het Asielzoekerscentrum in Katwijk was ook wel een crèche, maar die was alleen voor kinderen van gezinnen die de procedure voor de verblijfsvergunning al waren gestart. Onze procedure startte in Arnhem, vlak voordat we naar Heerlen kwamen.”

Toen Mawahib hoorde van de peuterspeelzaal in het Heerlense AZC, twijfelde ze geen moment. Hoewel het haar zwaar viel haar zoontje los te laten, bracht ze hem toch naar de peuterspeelzaal. “In het begin moest Suliman wel huilen, maar na een dag of vijf was dat over. Hij leert hier zoveel. We kwamen in Nederland toen hij nog maar net twee jaar was, dus praten deed hij nog niet zo veel. Hij leerde hier Nederlands spreken. Ook leert hij de namen van de dieren, de kleuren, vormen, noem maar op. Ik ben zo blij voor hem. Maar ook voor mezelf”, lacht de trotse moeder, “want ik leer weer Nederlands van Suliman. Laats heb ik een boekje geleend van de peuterspeelzaal om dat samen met hem te lezen. Mijn Nederlands wordt daardoor ook steeds beter.”

Ook Sanne Curvers, leidster in peuterspeelzaal ‘t Zonnetje, ziet verschil tussen de Suliman die begin 2016 binnenkwam en de Suliman zo’n zeven maanden later. “Ik heb tussendoor zwangerschapsverlof gehad. Voor die tijd was Suliman heel actief, een beetje agressief zelfs. Maar toen ik terug kwam, was hij veel kalmer, hij speelt rustig met de andere kinderen en spreekt al heel goed Nederlands.”

“Iedere morgen staat Suliman in alle vroegte al klaar om naar de peuterspeelzaal te gaan. Ook in het weekend”

Mawahib knikt: “Suliman voelt zich veilig, hij kan hier in de peuterspeelzaal zijn energie kwijt en hij leert er heel veel. Iedere morgen staat hij in alle vroegte al klaar om naar de peuterspeelzaal te gaan. Ook in het weekend”, lacht Mawahib. Dan ernstig: “Kinderen kunnen hier in een veilige omgeving spelen en leren en dat is heel belangrijk voor ze.”

Hoewel het weer even wennen zal zijn in Breda, ziet Mawahib de toekomst heel zonnig tegemoet. “Mijn kinderen kunnen in Nederland tenminste een normaal en veilig leven leiden. We gaan peuterspeelzaal ‘t Zonnetje wel missen. Het was een onvergetelijke ervaring!”

‘Kinderen pikken de taal snel op’

‘Een hele leuke uitdaging’, noemt Nicolle Schmeetz haar vervanging in ‘t Zonnetje, de peuterspeelzaal in het Asielzoekerscentrum (AZC) in Heerlen. “Je ontmoet er peuters die uit een heel andere situatie komen en die de Nederlandse taal nog niet of nauwelijks spreken. Die peuters kom in je de andere zalen van PWH ook wel tegen, maar in ‘t Zonnetje weet je het zeker.”

Verschillende jaren al is Nicolle werkzaam bij Peuterspeelzaal-werk Heerlen. Eerst als vrijwilligster, later als vaste kracht. “Aan het begin van de vervangperiode heb ik een rondleiding gehad door het AZC. Ik had er wel een voorstelling van, maar dan zie je met eigen ogen hoe de mensen opgevangen worden en wonen. Ik heb me regelmatig afgevraagd hoe ik me in zo’n situatie zou voelen. Oké, de mensen zijn veilig, maar ze verblijven met meerdere personen, vaak vreemden, in kleine ruimtes. Dat heeft enorme indruk op me gemaakt. Ook bezoeken we de ouders om ze uit te nodigen hun peuter naar de peuterspeelzaal te brengen. Met handen en voeten leggen we uit wie we zijn en waarvoor we komen. Ook nemen we een klapper mee waarin foto’s staan van de verschillende momenten in de zaal. Zo kunnen we laten wat we in de peuterspeelzaal doen. Negen van de tien keer staan de ouders de volgende ochtend met hun peuter bij ‘t Zonnetje. Dat verbaast me iedere keer, want wij zijn toch eigenlijk volslagen vreemden voor ze.”

Natuurlijk is de taal in de peuterspeelzaal ook wel een probleem, maar met de kinderen minder dan met de ouders. De peuters hebben hun dagritme en hebben al snel in de gaten wat er van hen verwacht wordt. Ook pikken ze de woorden heel snel op. Maar met de ouders is dat wat lastiger.

Laatst hielden we een ochtend als afsluiting van dit schooljaar en hadden we zo goed als kon uitgelegd dat het de bedoeling was dat ouders kleine hapjes zouden maken. Alle ouders waren aanwezig tijdens de afscheidsochtend, maar zonder hapjes. Gelukkig hadden we zelf iets meegenomen en wat je dan wel weer ziet, is dat de ouders spontaan het eten onder elkaar beginnen te verdelen. Ook de betrokkenheid bij elkaars kinderen is groot. Als een peuter nog niet is opgehaald, is er altijd wel een vader of moeder die zich om hem of haar ontfermt.”

Hoewel de peuters de taal redelijk snel oppikken, zijn er momenten dat het toch een barrière is. “Laatst was er een jongetje dat maar niet kon wennen, hij moest erg veel huilen. Op een gegeven moment stond hij al huilend een heel verhaal te vertellen in de speelgoedtelefoon. Maar wij konden hem helaas niet verstaan, want misschien hadden we dan begrepen waar hij het zo moeilijk mee had. Over het algemeen wennen de peuters gelukkig heel snel. Ze zien wat de andere kinderen doen en doen elkaar na. Een groot verschil met andere zalen en ook wel een nadeel is, dat peuters hier niet zo lang zijn. Zodra een gezin de verblijfsstatus krijgt en een woning krijgt toegewezen, moeten wij afscheid van ze nemen. We geven dan informatie mee over peuterspeelzalen in de buurt in de hoop dat ouders hun peuters daar meteen aanmelden.”

NB: Uiteindelijk moest ook Nicolle afscheid nemen van het Zonnetje. “Je weet van te voren dat het tijdelijk is, maar ik heb er geen spijt van. Het was erg leuk om er te vervangen. En nu ben ik weer terug in peuterspeelzaal ‘t Kuikennest. Dat was ook weer even wennen, want er waren natuurlijk nieuwe peuters bij gekomen en anderen zijn naar de basisschool gegaan. Werken met peuters geeft veel voldoening. Maar in ‘t Zonnetje voelt dat nét even anders. Je probeert de peuters op weg te helpen in een maatschappij die nog vreemd voor hen is. In de hoop dat ze er zich snel thuis voelen, zich er met de taal kunnen redden en dat de overgang naar de basisschool daardoor wat soepeler verloopt.”

‘Een kleine vooruitgang is hier een grote stap!’

Sanne Bijsmans-Curvers en Michele Dibbets werken als professionele kracht in peuterspeelzaal ‘t Zonnetje, gevestigd in het AZC Heerlen. Beide leidsters hadden geen verwachtingen toen ze aan hun werkzaamheden in de peuterspeelzaal in het Asielzoekerscentrum begonnen. “Wel wisten we dat hier kinderen komen met een bepaalde bagage”, legt Sanne uit, “je kunt als leidster overal en in elke peuterspeelzaal iets betekenen, maar hier wordt die betekenis net even anders uitgelegd.”

Michele startte als stagiaire in peuterspeelzaal ‘t Zonnetje. “Ik deed de opleiding Pedagogisch medewerker Kinderopvang”, legt ze uit, “onze docent Susan Boumans regelde een rondleiding bij het AZC en de peuterspeelzaal. De peutergroep was toen net opgestart, werd gerund door vrijwilligers en was nog geen onderdeel van PWH. Er werd wel één beroepskracht tijdelijk door PWH beschikbaar gesteld om de vrijwilligers in te werken. Voor mij een uitdaging om er als stagiaire aan de slag te gaan. Het doel was om structuur aan te brengen en vooral om een veilige plek te creëren voor de peuters die in het AZC verblijven. Ik had al stage gelopen bij Sanne in peuterspeelzaal de Belhameltjes, dus ik wist alles van structuur en dagplanning.

Stap voor stap zijn we er hier in ‘t Zonnetje mee aan de slag gegaan. Naast de taal was ook die structuur wel eens een struikelblok. Ouders brachten of haalden hun peuter zoals het hen uitkwam. En omdat er steeds verschillende vrijwilligers aanwezig waren en de gemaakte afspraken niet goed gecommuniceerd werden, was de samenwerking niet altijd gemakkelijk. Daarom zijn we vergaderingen gaan beleggen, waarin we alle regels en afspraken met elkaar konden bespreken en vastleggen. De eerste maatregel was de ouders ervan te doordringen hun peuter op tijd brengen en op te halen. Dat lukte en dat bracht veel rust in de groep.”

Sanne werkt vanaf september 2015, de opening van ‘t Zonnetje als PWH-zaal, als beroepskracht in de peuterspeelzaal. “In principe is er niet veel verschil met de peuterspeelzaal in de wijk. Toch gaan we af en toe net even anders met een bepaalde situatie om. Een voorbeeld, in ‘t Zonnetje mogen kinderen elkaar, net zoals in andere zalen, niet slaan. Kinderen begrijpen dat heel goed. Waar we hier wél rekening mee houden, zijn de gevoelens en emoties die achter een klap of achter een huilbui schuil kunnen gaan. Maar verder zijn kinderen overal hetzelfde”, weet Sanne, “ook hier wordt ruzie gemaakt om de blauwe of roze beker of om dat ene speeltje.”

“Maar verder zijn de kinderen overal hetzelfde. Ook hier wordt ruzie gemaakt om de blauwe of roze beker of om dat ene speeltje”

Als voordelen van de peuterspeelzaal in het AZC noemen Sanne en Michele de laagdrempeligheid. “De peuters zijn even weg uit de omgeving of het gezelschap waarin ze alle dagen verkeren, maar ze zijn wel nog op bekend terrein. Voor ons heeft het als voordeel dat we betrokken zijn bij de peuters en hun gezinnen. Als er problemen zijn, kunnen die worden besproken tijdens het overleg met verschillende organisatie als onder andere de GGD en het COA. Wij zien de ouders, kennen hun verhaal, als er problemen zijn, gaan we in gesprek, al dan niet geholpen door een tolk. Een nadeel vinden we wel dat dat wat we hier doen soms als vrijblijvend wordt ervaren. Ouders brengen hun kinderen soms erg gemakkelijk te laat of helemaal niet. Sommige ouders zijn heel betrokken en andere trekken hun eigen plan. Dat verschilt nogal eens per cultuur hebben we gemerkt. Onze taak is het om iederéén te betrekken.”

Er is in een korte tijd al veel bereikt, weten de peuterleidsters: “De chaos waar we in het begin last van hadden, is al veel minder. Maar we zijn ook zo realistisch dat we weten dat die factor onzekerheid nooit helemaal weg is. We werken bijvoorbeeld wel met thema’s, zoals herfst en winter, maar die thema’s duren hier minder lang, omdat de groep snel verandert, doordat gezinnen naar een andere AZC verhuizen of een woning krijgen toegewezen. Soms zijn peuters hier zelfs maar een week. Het is altijd de vraag wie we kunnen verwachten en wanneer. Toch maken we plannings en proberen we met activiteiten de chaos te organiseren. Niet om binnen korte tijd zoveel mogelijk te leren, maar om veiligheid en structuur te bieden en iedere dag een stapje vooruit te maken. Want ieder, in ónze ogen klein dingetje, is hier een enorme stap vooruit!”

“Sommige ouders zijn heel betrokken en andere trekken hun eigen plan. Dat verschilt nogal eens per cultuur hebben we gemerkt. Onze taak is het om iederéén te betrekken”

Stichting voor peuterspeelzaalwerk
en voorschoolse educatie
Postbus 2665
6401 DD Heerlen

Molenwei 400
6412 WG Heerlen

tel: 045 – 400 77 00

email: info@peuterspeelzaalwerk.nl

